

National Archives and Records Administration

700 Pennsylvania Avenue, NW
Washington, DC 20408-0001

Magna Carta Translation

Translation by Professor Nicholas Vincent, Copyright Sotheby's Inc.

Do českého jazyka přeložil a výkladem opatřil Jozef Vondrák, jedná se o verzi dokumentu vydanou Jindřichem III roku 1225 a potvrzenou Eduardem I roku 1297.

Původní zdroj: <https://www.archives.gov/files/press/press-kits/magna-carta/magna-carta-translation.pdf>

<https://www.bl.uk/collection-items/magna-carta-1225>

Edward, z Boží milosti král Anglie, pán Irska a vévoda Akvitánský, zasílá pozdravy všem, kdo obdrží tento list. Prohlédli jsme si velkou listinu lorda Henryho, nedávno zesnulého krále Anglie, našeho otce, týkající se svobod Anglie, která zní takto:

Henry, z Boží milosti král Anglie, pán Irska, vévoda Normandský a Akvitánský a hrabě z Anjou, zasílá pozdravy svým arcibiskupům, biskupům, opatům, představeným, hrabatům, baronům, šerifům, správcům, ministrům a všem svým úředníkům a věrným mužům, kteří tento list prohlížejí. Vězte, že my, na Boží popud a pro zdraví naší duše a duší našich předků a nástupců, pro slávu svaté Církve a zlepšení našeho království, svobodně a z naší dobré vůle jsme darovali a udělili arcibiskupům, biskupům, opatům, představeným, hrabatům, baronům a všem našim poddaným tyto níže uvedené svobody, které mají držet na našem území Anglie navěky.

- (1) Především udělujeme Bohu a potvrzujeme touto naší současnou listinou pro nás a naše dědice navěky, že anglická církev má být svobodná a mít všechna svá práva plně a své svobody úplně. Dále udělujeme a dáváme všem svobodným mužům našeho království pro nás a naše dědice navěky svobody níže uvedené, aby je měli a drželi oni a jejich dědice od nás a našich dědiců navěky.
- (2) Pokud by některý z našich hrabat nebo baronů, nebo kdokoli jiný, kdo od nás* drží půdu nebo jiné statky a výměnou za to poskytuje vojenskou službu, zemřel a jeho dědic by byl plnoletý** a dlužil by úlevu***, dědic má mít své dědictví za starobylou úlevu****.

Konkrétně:

- dědic nebo dědici hraběte za celé hrabství 100 liber,
- dědic nebo dědici barona za celé baronství 100 marek,
- dědic nebo dědici rytíře za celý rytířský poplatek nejvýše 100 šilinků,
- a ten, kdo dluží méně, dá méně, podle starobylého zvyku (rytířských) poplatků.

Poznámka:

* od nás znamená přímo od krále

** byl by plnoletý (21 let) a měl právo na dědictví

*** úleva znamená finanční částka králi

**** starobylá úleva znamená, že částka je tradiční finanční povinností

- (3) Pokud je však dědic takové osoby nezletilý, jeho pán* nesmí mít dozor nad ním a jeho pozemky, dokud od dědice nepřijme hold**. A poté, co byl takový dědic v péči, když dosáhne plnoletosti, tedy ve věku jednadvaceti let, má mít své dědictví bez úlevy a bez pokuty, s výjimkou toho, že pokud je během nezletilosti pasován na rytíře, jeho pozemky zůstanou i nadále v péči jeho pánů až do výše uvedeného termínu. ***

Poznámka:

*) pánem se myslí feudální pán, kterému například rytíř sloužil a od kterého držel půdu, pánem mohl být jiný šlechtic, který sám držel půdu od krále, mohl to být i král.

***) hold je přísaha věrnosti

****) MC (Magna Carta) neřeší co když dědic nesloží hold. Ve feudálním systému to bylo tak, že poručníci zařídili, aby hold splnil, v opačném případě dědic mohl potenciálně ztratit právo na dědictví a jeho pán převzal pozemky do své správy nebo je předal jinému poddanému.

- (4) Správce pozemků* takového nezletilého dědice smí brát pouze přiměřené příjmy z dědicových pozemků a přiměřené daně a služby, a to bez ničení nebo plýtvání lidmi nebo věcmi. Pokud svěříme dozor nad takovými pozemky šerifovi nebo komukoli jinému, kdo by nám měl odpovídat za problémy**, a taková osoba by spáchala ničení nebo plýtvání, vezmeme od něj náhradu a pozemek bude přidělen dvěma důvěryhodným a diskrétním*** mužům z tohoto poplatku, kteří nám nebo osobě, které takový pozemek přidělíme, budou odpovídat za problémy s pozemkem. A pokud někomu dáme nebo prodáme dozor nad takovými pozemky a ta osoba spáchá ničení nebo plýtvání, má ztratit dozor a pozemek má být přidělen dvěma důvěryhodným a diskrétním mužům z tohoto poplatku, kteří nám budou odpovídat stejným způsobem, jak je uvedeno výše. ****

Poznámka:

*) Správcem se myslí osoba, která je jmenována k správě pozemku, a to může být feudální pán, ale také to může být jiná osoba, například šerif, pokud je tak rozhodnuto. Tato osoba je zodpovědná za správu pozemku a zajištění, že se z něj získávají příjmy.

***) myslí se tím problémy s souvislostí s pozemky

****) myslí se muži, kteří jsou považováni za osoby spolehlivé a důvěryhodné a diskrétní v kontextu dodržování zákonů a právních norem.

*****) MC neříká kým je správce jmenován. Máme za to, že správce pozemku byl jmenován králem nebo jeho zástupcem. Zástupcem krále pro jmenování mohl být šerif pro dané hrabství, kancléř nebo jiný z vysokých dvorních úředníků. Takže, a to zase říkám jen já, šerif mohl jmenovat sám sebe správcem ...

- (5) Správce, po dobu, kdy má dohled nad pozemky takového (dědice), má udržovat domy, parky, rybníky, nádrže, mlýny a další věci patřící k danému pozemku z výnosů téhož pozemku a vrátí dědici, když dědic dosáhne plnoletosti, veškerý jeho pozemek osázený pluhou a všechny ostatní věci alespoň v takovém stavu, v jakém je přijal. Všechny tyto věci se mají dodržovat při dohledu nad arcibiskupstvími, biskupstvími, opatstvími, prioráty, kostely a neobsazenými úřady, které nám náleží, s výjimkou toho, že takové dohledy by neměly být prodávány.

- (6) Dědici mají být oddáni bez hanobení*.

Poznámka:

*) Tím se myslí, že dědici by měli být provdáni nebo ožeháni do rodin, které jsou jim rovnocenné nebo vyššího postavení, aby se nezmenšovala jejich společenská hodnota nebo prestiž. Tato klauzule byla zavedena k ochraně dědiců před sňatkem, které by mohly snížit jejich společenský status nebo reputaci.

- (7) Vdova, po smrti svého manžela, má okamžitě a bez jakýchkoli obtíží mít svůj manželský podíl* a své dědictví, aniž by musela za své věno nebo za svůj manželský podíl nebo za své dědictví, které její manžel a ona drželi v den smrti jejího manžela, platit cokoli, a má zůstat v hlavním bydlíšti svého manžela po dobu čtyřiceti dnů po smrti svého manžela, během kterého času jí bude přidělen vdovský podíl, pokud již nebyl přidělen, pokud ten dům není hrad**, a pokud je to hrad, který opouští, pak jí bude okamžitě poskytnut vhodný dům, ve kterém může řádně bydlet, dokud jí nebude podle výše uvedeného přidělen vdovský podíl, a mezitím má mít své rozumné potřeby (estoverium) z obecného majetku. Jako manželský podíl jí bude přidělena třetina všech pozemků jejího manžela, které byly jeho**** během jeho života, pokud jí bylo na dveřích kostela dáno méně. Žádná vdova nebude nucena se vdát, dokud si přeje žít bez manžela, za předpokladu, že poskytne jistotu****, že se nebude vdávat bez našeho souhlasu, pokud drží od nás*****, nebo bez souhlasu svého pána, pokud drží od jiného.

Poznámka:

**) jen terminologie, „manželský podíl“ nebo také „vdovský podíl“*

****) Těch 40 dnů byla jak ochrana, tak povinnost. Byla to doba, kdy měla vdova právo zůstat v domě svého manžela a neměla být nucena se okamžitě stěhovat. Ale pokud byl dům hrad, musela ho opustit z praktických důvodů. Hrady byly důležité strategické body a mohly být potřebné pro obranu království. V takovém případě nemohla vdova zůstat na hradě po dobu 40 dnů.*

*****) Pokud bylo ženě "na dveřích kostela dáno méně", znamená to, že její věna byla menší než standardní třetina manželova majetku. V takovém případě by jí měla být po manželově smrti přidělena pouze tato menší věna, nikoli standardní třetina.*

******) jen terminologie, „byly jeho“ nebo také „patřily jejímu manželovi“*

******) poskytnout jistotu znamená, že se očekávalo, že vdova poskytne záruku, že se nebude znovu vdávat bez souhlasu krále, pokud její pozemky drží od krále, nebo bez souhlasu svého pána, pokud její pozemky drží od někoho jiného. Tato záruka byla způsob, jak zajistit, že pozemky a majetek zůstanou v rukou správných lidí a že se nebudou přenášet na někoho jiného bez řádného souhlasu.*

*******) Slovní obrat "držet od nás" znamená, že vdova drží své pozemky přímo od krále*

- (8) Ani my ani naši soudní vykonavatelé nezabavíme žádnou půdu nebo nájem za žádný dluh, pokud stávající movité věci dlužníka postačují k zaplacení dluhu a pokud je dlužník připraven dluh zaplatit, ani ručitelé dlužníka nebudou vystaveni exekuci, pokud je hlavní dlužník schopen dluh splatit; a pokud hlavní dlužník nesplní svou platbu dluhu, nemá prostředky na jeho splacení, nebo pokud odmítne zaplatit, přestože je toho schopen, ručitelé se postarají o dluh a, pokud chtějí, mohou mít pozemky a nájmy dlužníka, dokud jim nebudou vráceny dluhy, které dříve zaplatili za dlužníka, pokud hlavní dlužník nemůže prokázat, že je vůči těmto ručitelům zproštěn.
- (9) Město Londýn má mít všechny své starobylé svobody a zvyky*. Navíc si přejeme a udělujeme, aby všechna ostatní města a městské části a vesnice a baroni z Cinque Ports** a všechny přístavy měly všechny své svobody a svobodné zvyky.

Poznámka:

**) Privilegia a zvyklosti, které byly uznány a respektovány po dlouhou dobu před vydáním MC. Různé formy samosprávy, právo na vlastní soudní systém, osvobození od některých daní, právo pořádat trhy a veletrhy, právo na vlastní městskou stráž a další.*

****) Cinque Ports je historická konfederace pěti přístavních měst na jihovýchodě Anglie. Tato města jsou Sandwich, Dover, Hythe, New Romney a Hastings. Konfederace byla založena v 11. století za účelem poskytování lodí a posádek pro královské námořnictvo.*

- (10) Nikdo nesmí být nucen vykonávat více služeb za rytířský poplatek* nebo za jakékoliv jiné svobodné držení**, než je z něj dlužno ***.

Poznámka:

**) Rytířský poplatek jsou služby, které rytíř poskytuje svému pánu. Například účast na vojenských taženích, střežení hradu, nebo jiné vojenské povinnosti.*

****) Držení je například půda nebo nemovitost, kterou vlastnil rytíř. Toto držení bylo "svobodné" v tom smyslu, že rytíř měl právo užívat půdu podle svého uvážení a mohl ji také předat svým dědicům.*

*****) Ochrana před požadováním služeb nepřiměřeným velikosti a hodnoty držení než je spravedlivé.*

- (11) Civilní soudy* nebudou následovat náš dvůr **, ale budou se konat na určeném pevném místě.

Poznámka:

**) Civilní soudy se zabývaly civilními spory mezi jednotlivci, jako jsou spory o majetek, dluhy, porušení smlouvy atd. Například trestné případy se zde neřešily.*

****) V době MC, královský dvůr často cestoval po zemi. To znamenalo, že pokud někdo chtěl soudit svůj případ, musel fyzicky sledovat královský dvůr, což bylo nákladné a obtížné. Tato klauzule tedy stanovuje, že běžné civilní případy by neměly "následovat" královský dvůr, ale měly by se konat na pevně stanoveném místě. To bylo zavedeno jako způsob, jak usnadnit přístup k právu pro obyčejné lidi.*

- (12) Žaloby "novel disseisin"* a "mort d'ancestor"*** se nesmí podávat jinde než v jejich konkrétních hrabstvích a musí se postupovat následovně. My nebo, pokud bychom byli mimo království, náš hlavní justiciář, pošleme naše soudce jednou ročně do každého hrabství, aby spolu s rytíři hrabství mohli rozhodovat výše uvedené žaloby v hrabstvích ****; a ty žaloby, které nemohou být dokončeny během této návštěvy hrabství našimi výše uvedenými soudci pověřenými rozhodováním těchto žalob, mají být dokončeny jinde soudci při jejich návštěvě; a ty, které nemohou být dokončeny kvůli obtížnosti různých článků (práva), mají být odkázány na naše soudce královského soudu***** a dokončeny tam *****.

Poznámka:

**) „Novel disseisin“ (nové násilí) byla forma žaloby, která umožňovala vlastníku nemovitosti rychle získat nápravu, pokud byl neoprávněně vyhnán ze svého pozemku. Tato žaloba byla založena na konkrétním činu vyhnání, nikoli na právu na vlastnictví.*

****) „Mort d'ancestor“ (smrt předka) byla další forma žaloby, která umožňovala dědici rychle získat nápravu, pokud byl neoprávněně vyhnán ze svého dědictví po smrti svého předka.*

*****) Rytíři byli často povoláváni jako svědci nebo porotci v soudních případech, zejména v těch, které se týkaly pozemkových sporů nebo jiných otázek týkajících se šlechtických práv a povinností.*

Rytíři, jakožto významní členové místní komunity, byli považováni za důvěryhodné a znalé osoby, které mohou poskytnout svědectví nebo rozhodnout o faktech sporu. Jejich účast v soudním procesu byla také způsobem, jak zajistit, že rozhodnutí soudu budou respektována a provedena, protože rytíři měli autoritu a moc k tomu, aby to zajistili.

Rytíři hrabství spolupracovali s královskými soudci při rozhodování o žalobách „novel disseisin“ a „mort d'ancestor“. Tím se zajistilo, že rozhodnutí budou založena na místních znalostech a budou respektována místní šlechtou.

******) královský soud (tzv. „justices of the Bench“), nejvyšší soud v Anglii.*

******) Pokud soudní spor nemohl být rozhodnut během návštěvy soudce v daném hrabství, mohl být spor přenesen do jiného hrabství, kde by soudce pokračoval ve své návštěvě. Alternativně, pokud byl spor příliš složitý nebo náročný na rozhodnutí na místě, mohl být přenesen do královského soudu (tzv. „justices of the*

Bench“), kde by byl řešen soudci s většími pravomocemi a zkušenostmi. Tento postup byl zaveden, aby se zajistilo spravedlivé a efektivní řešení soudních sporů.

- (13) Žaloby „darrein presentment“** jsou vždy projednávány před našimi soudci na královském soudu a tam jsou také dokončeny.

Poznámka:

**) Tento typ žaloby byl podán, když se stěžovatel domníval, že byl nespravedlivě zbaven práva jmenovat duchovního do církevního benefícia, což jsou „církevní benefity“.*

Pojem „církevní beneficium“ se vztahuje na církevní pozemky nebo jiné výhody (benefity), které byly poskytnuty duchovním osobám, biskupům, opatům nebo jiným církevním hodnostářům. Tyto benefity mohly zahrnovat právo na výnosy z půdy, právo vybírat daně, právo na soudní poplatky a další.

- (14) Svobodný muž* nemá být pokutován za malý přestupek jinak než v souladu s povahou přestupku a za vážný přestupek v souladu s jeho závažností, přičemž se musí zachovat jeho zajištění (salvo contenmento suo**). Obchodník rovněž, přičemž se musí zachovat jeho zboží, a jakýkoli nevolník, který není naším***, má být pokutován stejným způsobem, přičemž se musí zachovat jeho potřeba (salvo waynagio ****), pokud upadne do naší milosti. Žádná z výše uvedených pokut nesmí být uložena jinak než na základě přísahy poctivých a zákonem důstojných mužů z dané oblasti. Hrabata a baroni nemají být pokutováni jinak než svými rovnými a pouze v souladu s povahou jejich přestupku.

Poznámka:

**) Svobodným mužem se myslelo širší spektrum společnosti, včetně nižší šlechty, měšťanů a dalších, kteří nebyli nevolníky. Od bohatých pozemkových vlastníků až po běžné občany. Svobodní muži mohli vlastnit půdu, uzavírat smlouvy a měli právo na soudní ochranu.*

Pokud jde o tuto konkrétní klausuli, je pravděpodobné, že byla primárně zamýšlena pro muže, ale nemůžeme s jistotou říci, že by se na ženy vůbec nevztahovala, zejména pokud měly status "svobodné ženy" a vlastnily majetek nebo měly jiná práva.

****) Tato fráze lze přeložit jako "se zachováním jeho postavení" nebo "se zachováním jeho schopnosti se užít". Jedná se o ochranu proti nespravedlivým nebo přehnaným pokutám, které by mohly být uloženy králem nebo jeho zástupci.*

******) Nevolníky, kteří nejsou přímo pod královskou pravomocí, ale spíše pod pravomocí nějakého šlechtice nebo jiného pána mimo krále.*

******) Tato fráze odkazovala na poplatek nebo daň spojenou s užíváním vozů, což byly základní nástroje pro mnoho obchodníků, kteří byli závislí na dopravě a obchodu a nevolníků, kteří pracovali na půdě. Jedná se o ochranu práv nevolníků (a také obchodníků) tím, že stanovuje, že pokuty by měly být přiměřené a neměly by je zbavit základních prostředků potřebných k jejich obživě.*

- (15) Žádné město* ani svobodný člověk nesmí být nucen stavět mosty nebo provádět břehové práce, kromě těch, kteří to měli dělat tradičně a podle práva.**

Poznámka:

**) občan města*

****) Když si město neplnilo své závazky vůči králi, šlechtici nebo tomu, kdo mu uděloval různá privilegia tak mohlo dostat snakci. Ale nemělo být nuceno k provádění veřejných prací, jako je stavba mostů nebo břehových prací, pokud to nebylo jejich tradiční nebo právní povinností.*

- (16) Žádné břehové práce jakéhokoli druhu nesmějí být udržovány*, kromě těch, které sloužily k obraně za dob krále Jindřicha II., našeho děda, a to na stejných místech a za stejných podmínek,

jak bylo zvykem v jeho době.

Poznámka:

**) Jen vysvětlující formulace: nesmějí být prováděny, obnovovány nebo udržovány jakékoli nové břehové práce (což může zahrnovat hráze, valy, opevnění atd.)*

- (17) Žádný šerif, konstábl, koroner ani žádný jiný z našich úředníků nesmí projednávat žaloby týkající se naší koruny.*

Poznámka:

**) Žaloby týkající se královských práv nebo záležitostí přímo spojených s královskou autoritou (korunou) byly vyhrazeny pro vyšší soudní instance nebo speciálně jmenované soudce, a ne pro místní nebo regionální úředníky. Tímto způsobem se omezovala pravomoc místních úředníků a zajišťovalo se, aby záležitosti týkající se královských práv byly řešeny na odpovídající úrovni.*

- (18) Pokud by někdo od nás držel světské léno* a zemřel, a náš šerif nebo úředník předloží naše patentové dopisy** obsahující naše výzvy k dluhu, který nám zesnulý dlužil, je našemu šerifovi nebo úředníkovi dovoleno zajistit a zapsat veškerý majetek a věci zesnulého nalezené ve světském lénu v hodnotě daného dluhu pod dohledem zákonných mužů, takže odtud nebude nic odstraněno, dokud nám nebude zaplacen zbývající dluh, a zbytek má být propuštěn k executorům k vyřízení závěti zesnulého. A pokud nám taková osoba nic nedluží, všechny věci přejdou k využití zesnulého, přičemž manželce a dětem zesnulého zůstane jejich rozumný podíl.

Poznámka:

**) Pozemky nebo majetek, který byl držen na základě světského (ne-církevního) léna.*

****) Dokumenty: "patentové dopisy" mohou zahrnovat různé typy oficiálních dokumentů.*

- (19) Žádný konstábl nebo jeho pobočník nesmí brát obilí nebo jiné věci od nikoho, kdo není z vesnice, kde je postaven hrad *, pokud konstábl nebo jeho pobočník okamžitě nenabídne peníze jako platbu nebo nezíská odklad ** se souhlasem prodávajícího. Pokud je osoba, od které je obilí nebo věci odebrány, z takové vesnice, pak konstábl nebo jeho pobočník musí zaplatit kupní cenu do čtyřiceti dnů.

Poznámka:

**) Konstábl byl významným úředníkem nebo strážcem hradu. Jedná se tedy o hrad, kde konstábl vykonává svou funkci a má určité pravomoci a vesnici, která leží v blízkosti tohoto hradu nebo je s ním nějak spojena.*

****) Odklad platby.*

- (20) Žádný konstábl nesmí nutit rytíře k platbě za stráž hradu, pokud je rytíř ochoten vykonávat tuto stráž osobně nebo prostřednictvím zástupce (pocitivého muže), pokud je rytíř z oprávněného důvodu* zamezen v tomto plnění. A pokud vezmeme nebo pošleme takového rytíře do armády, bude osvobozen od povinnosti strážit hrad v závislosti na době, po kterou ho máme v armádě, vzhledem k poplatku**, za který sloužil v armádě.

Poznámka:

**) Termín "oprávněný důvod" znamená nemoc, zranění, účast na jiném vojenském tažení na příkaz krále nebo jiné závažné okolnosti, které by rytíři znemožnily osobně vykonávat stráž hradu. Konkrétní "oprávněné důvody" by závisely na konkrétní situaci a mohly by být předmětem interpretace a rozhodnutí místních úředníků nebo soudů.*

****) Poplatkem je myšlena odměna nebo náhrada, kterou rytíř dostává za svou službu v armádě. Tento poplatek by mohl být v podobě peněz, půdy nebo jiných výhod. V kontextu MC, toto pravidlo bylo stanoveno, aby se zabránilo dvojímu zdanění nebo povinností.*

- (21) Žádný náš šerif nebo soudní vykonavatel, ani soudní vykonavatel někoho jiného*, nesmí zabavit koně nebo vozy k přepravě, pokud nenahradí obvyklou platbu, tedy za dvoukoňový vůz deset pencí za den a za tříkoňový vůz čtrnáct pencí za den. Žádný vůz náležící církevnímu hodnostáři, rytíři nebo jakékoli jiné osobě (sic) nesmí být našimi soudními vykonavateli zabaven. Ani my, ani naši soudní vykonavatelé, ani kdokoli jiný nesmíme brát dřevo někoho jiného na stavbu hradu nebo jakoukoli jinou naši činnost, pokud to není s vůlí majitele dřeva.

Poznámka:

**) Termín "soudní vykonavatel někoho jiného" se pravděpodobně vztahuje na soudní vykonavatele, kteří nejsou přímo podřízeni králi, ale jinému feudálnímu pánovi. Tímto článkem se MC snaží regulovat chování všech soudních vykonavatelů, ať už jsou podřízeni králi nebo jiným feudálním pánům, aby se zabránilo zneužívání moci.*

- (22) Nebudeme držet pozemky těch, kteří byli odsouzeni za závažný trestný čin, déle než rok a jeden den, po kterém mají být tyto pozemky navráceny pánům léna*.

Poznámka:

**) Původní držitelé, kteří byli odsouzeni za závažný trestný čin, tedy nemají nárok na navrácení pozemků. Pozemky se po uplynutí roku a jednoho dne navrací "pánům léna", což jsou feudální páni, kteří drželi nadřazené právo k těmto pozemkům.*

- (23) Všechny rybářské sítě (kidelli*) na Temži a Medway a po celé Anglii mají být zcela rozebrány, s výjimkou pobřeží moře.

Poznámka:

**) Kidelli je typ rybářské sítě, které byly nataženy přes řeku a sloužily k zachycení ryb, které plouvaly do sítě. Tento způsob rybolovu byl efektivní, ale mohl také bránit volnému průjezdu lodí. Takže kidelli musely z řek pryč.*

- (24) Soudní příkaz zvaný "praecipe*" nesmí být vydán nikomu v souvislosti s jakýmkoli svobodným lénem**, takovým způsobem, aby svobodný muž mohl přijít o svůj soud***.

Poznámka:

**) Typ soudního příkazu, který mohl být použit k přesunu případu z lokálního soudu do královského soudu.*

****) Předmětem soudního příkazu "praecipe" by mohl být konkrétní kus pozemku nebo majetku, který je označen jako "svobodné léno".*

****) Ztráta soudu znamená ztrátu přístupu k lokálnímu soudnímu systému, kde by mohl svobodný muž uplatnit svá práva. Přesun sporu do jiného, například královského soudu, by mohl znamenat, že svobodný muž by přišel o možnost spravedlivého soudního procesu. To by mohlo být způsobeno například vysokými náklady na cestu nebo zpožděním, které by mu znemožnilo efektivně se bránit.*

- (25) V našem království má být jednotná míra pro víno, jednotná míra pro pivo a jednotná míra pro obilí, a to Londýnská čtvrtina, a jednotná šířka pro barvené látky, rusety* a haberjecty**, a to dva yardy včetně okrajů. A to samé platí pro váhy jako pro míry.

Poznámka:

**) Druh hrubého, obvykle hnědého nebo šedého plátka nebo vlněného materiálu.*

****) Historický termín "haberject" označuje druh látky používané ve středověké Anglii.*

- (26) Odteď nebude nic vyžadováno za soudní příkaz právního prošetření od osoby, která hledá právní prošetření života* nebo končetiny**, ale takový soudní příkaz bude udělen zdarma a nesmí být zamítnut.

Poznámka:

**) Prošetření trestu smrti **) nebo trestu useknutí končetiny resp. tělesného trestu. Tento článek by mohl být relevantní pro osoby, které byly odsouzeny k takovým trestům a chtějí se odvolat nebo požadují další právní prošetření.*

- (27) Pokud někdo od nás drží pozemky na základě trvalého nájmu, nebo v socáži* nebo burgáži**, a zároveň drží pozemky od jiného na základě rytířské služby, nemáme mít, na základě takového poplatkového nájmu, socáže nebo burgáže, opatrovnictví nad dědicem nebo jeho pozemkem, který náleží jinému léně, ani nemáme mít opatrovnictví nad takovým poplatkovým nájmem, socáží nebo burgáží, pokud tento poplatkový nájem nezahrnuje rytířskou službu. Nemáme mít opatrovnictví nad dědicem nebo jakýmkoli pozemkem, který je držen od jiného na základě rytířské služby, pod záminkou nějaké malé seržantury*** držené od nás službou, jako je dodávání nám nožů nebo šípů nebo podobných věcí.****

Poznámka:

**) Typicky držení pozemků na základě nevojenské povinnosti, jako například poskytovat rolnickou práci nebo platit určité daně v naturáliích nebo penězích.*

***) Typicky držení budov nebo pozemku na základě nevojenské povinnosti, jako například platit nájem nebo daně. Byl to způsob, jakým se jednotlivci stali součástí městské komunity a měli určitá práva a povinnosti v rámci městského života.*

****) Způsob, jakým držitelé pozemků spláceli své povinnosti vůči svým vrchnostem nebo panovníkovi, aniž by museli sloužit jako rytíři.*

*****) Tento článek se zabývá otázkou opatrovnictví nad dědicem a pozemky v případě, kdy osoba drží pozemky od více než jednoho pána. Stanovuje, že král nemá právo na opatrovnictví nad dědicem nebo pozemkem, pokud je pozemek držen od jiného pána na základě rytířské služby. Tím se omezuje králova moc a zajišťuje, že práva jiných pánů nebudou narušena.*

- (28) Žádný soudní vykonavatel odteď nemá právo postavit někoho před otevřený zákon nebo přísahu* pouze na základě jeho slovního prohlášení, aniž by byli předvedeni důvěryhodní svědci pro tento účel.**

Poznámka:

**) Formální právní procesy, ve kterých je osoba vyzvána k přísaze nebo k dodržení zákona.*

***) Soudní vykonavatel nemůže někoho obvinít nebo postavit před soud pouze na základě slovního prohlášení, aniž by byli předvedeni důvěryhodní svědci. Tím se zajišťuje, že obvinění musí být podloženo důkazy a svědky, což omezuje možnost zneužití právního systému.*

- (29) Žádný svobodný člověk nesmí být zatčen nebo uvězněn nebo zbaven svého svobodného léna nebo svých svobod nebo svobodných zvyklostí, nebo postaven mimo zákon nebo být vyhoštěn nebo jakkoliv zruinován, ani proti takovému člověku nepůjdeme nebo proti němu nepošleme*, ledaže by to bylo na základě zákonného soudu jemu rovných nebo podle zákona země. Nikomu neprodáme**, neodmítneme nebo neodložíme právo nebo spravedlnost.

Poznámka:

**) Např. nepošleme proti němu vojsko nebo soudní vykonavatele.*

***) Neprodat právo nebo spravedlnost znamená, že král a jeho úředníci nesmí bránit přístupu k spravedlnosti tím, že by požadovali úplatek.*

(30) Všem obchodníkům, pokud jim nebylo předem a veřejně zakázáno, je zaručen bezpečný a chráněný průchod při odchodu a příchodu do Anglie a při pobytu a průchodu Anglií, a to jak po souši, tak po vodě, za účelem nákupu a prodeje, bez jakýchkoliv zlých poplatků, v souladu s dávnými a správnými zvyklostmi, kromě doby války. Pokud by pocházeli ze země, která je proti nám ve válce, a byli by u nás na začátku války nalezeni, budou zadrženi bez újmy na těle nebo majetku, dokud námi nebo naším hlavním soudcem nebude určeno, jak je s obchodníky z naší země zacházeno v té době v zemi, která je proti nám ve válce. Pokud jsou naši obchodníci tam v bezpečí, ostatní obchodníci budou v bezpečí v naší zemi.

(31) Pokud někdo zemře a jeho majetek podléhá pravidlům escheatu*, například baronie** Wallingford, Boulogne, Nottingham, Lancaster nebo jiných escheatů, které máme v držení a které jsou baroniemi, jeho dědic nemá nám poskytnout žádnou jinou náhradu nebo službu, než by byla poskytnuta baronovi, pokud by baronie byla stále držena baronem. My budeme držet takové věci stejným způsobem, jakým je držel baron. Na základě takové baronie nebo escheatu nemáme mít právo na opatrovnictví nad dědicem nebo majetkem, který byl držen pod escheatem, pokud muž, který držel tento majetek (baronii nebo escheat), nás neudržoval jinde jako hlavního***.

Poznámka:

**) Escheat je právní mechanismus, který určuje, co se stane s majetkem, pokud vlastník zemře bez legálních dědiců. Majetek v takovém případě přechází na feudálního pána.*

****) Baronie je druh feudálního panství, které je podřízeno králi nebo vyššímu šlechtici. Baronie je obvykle spravována baronem a zahrnuje určitý kus půdy, na kterém žijí poddaní, kteří jsou povinni odvádět určité služby nebo platby baronovi. Baron pak má určité povinnosti vůči svému vrchnímu pánu, jako je vojenská služba.*

*****) Pokud neměl s králem jiný, primární vztah vlastnictví (označovaný jako "in chief"). Jinými slovy, král nemůže uplatnit práva escheatu na majetek, pokud tento majetek nespadá přímo pod jeho vrchní vlastnictví.*

(32) Odteď žádný svobodný muž nesmí nikomu dávat nebo prodávat více své půdy, pokud zbytek jeho půdy není dostatečný k poskytnutí náležité služby pánovi léna, jak je pro toto léno příslušné.

(33) Všichni patroni opatství, která mají listiny od králů Anglie* týkající se práva patronátu nebo starého držení** nebo vlastnictví, mají mít opatrovnictví nad takovými opatstvími, když se uvolní, tak jak by měli mít a jak je výše uvedeno***.

Poznámka:

**) Listiny od králů Anglie jsou oficiální dokumenty, které udělují práva, vlastnictví nebo privilegia, resp. se často jedná o dokumenty potvrzující práva k určitému majetku nebo postavení.*

****) Staré držení se obvykle vztahuje na původní nebo tradiční formu vlastnictví půdy nebo majetku, která existovala po dlouhou dobu. Může to znamenat držení půdy nebo majetku, které bylo získáno a udržováno na základě zvykového práva nebo dřívějších právních dohod.*

*****) Patron má právo na opatrovnictví opatství pouze v případě, že opatství je "prázdné" (např. po smrti opata) a má na to nárok podle královských listin nebo starého držení.*

(34) Nikdo nesmí být zatčen nebo uvězněn na základě obvinění ženy ze smrti kohokoli, s výjimkou smrti manžela této ženy*.

Poznámka:

**) Žena může podat obvinění pouze v případě smrti svého manžela.*

- (35) Žádný soud v hrabství se nesmí konat častěji než jednou za měsíc, a kde se dříve konal za delší termín, bude tomu tak i nadále. Žádný šerif nebo jeho pobočník nesmí provádět svou obchůzku po stovce* více než dvakrát do roka a pouze na místě, které je to předepsáno a obvyklé, a to jednou po Velikonocích a znovu po Michaelmasu**. Pohled na frankpledge*** se má provádět v termínu Michaelmas bez výjimky, tak aby každý měl své svobody, které měl nebo měl za doby krále Jindřicha II., mého děda, nebo které od té doby získal. Pohled na frankpledge**** se má provádět tak, aby byl zachován náš mír a aby byla desítka (tithing) udržována v celku, jak bývalo, a aby šerif nehledal výjimky, ale spokojil se s tím, co měl při provádění pohledu za doby krále Jindřicha, našeho děda.

Poznámka:

**) Obchůzka po stovce = inspekce regionu. Byla to pravidelná inspekce, kterou prováděl šerif nebo jeho pobočník v rámci své jurisdikce. Cílem bylo udržování veřejného pořádku a vymáhání zákonů. Obchůzka sloužila jako forma revize a kontroly. Kontrolovaly se místní společenství, jejich členové a jejich dodržování zákonů. Obchůzka byla také příležitostí k vyřešení sporů a k posouzení, zda jsou místní orgány efektivní v udržování pořádku.*

****) Michaelmas je křesťanský svátek, který se slaví 29. září a je věnován archandělu Michaelovi.*

*****) Frankpledge byl systém kolektivní odpovědnosti v středověké Anglii. Skupina svobodných mužů, známá jako "tithing," byla společně odpovědná za chování jednotlivých členů a za jejich předvedení před soudem v případě trestné činnosti. Desítka (tithing) je skupina deseti rodin nebo jednotlivců, kteří jsou součástí systému frankpledge. Tito lidé jsou kolektivně odpovědní za dodržování zákonů a veřejného pořádku v rámci své skupiny.*

******) Pohled na frankpledge je pravidelná inspekce nebo soudní jednání, kde se kontroluje dodržování systému frankpledge. Cílem je udržování veřejného pořádku a míru.*

- (36) Není také dovoleno nikomu darovat svou půdu náboženskému domu takovým způsobem, aby ji od takového domu získal zpět k držení, ani není dovoleno žádnému náboženskému domu přijmout půdu od někoho takovým způsobem, aby byla půda vrácena osobě, od které byla přijata k držení. Pokud někdo od nynějška daruje svou půdu takovým způsobem nějakému náboženskému domu a je za to usvědčen, darování je zcela zrušeno a taková půda má připadnout pánovi daného léna.
- (37) Scutage* se bude dále vybírat tak, jak tomu bylo za doby našeho dědečka krále Jindřicha, a všechny svobody a svobodné zvyklosti budou zachovány arcibiskupům, biskupům, opatům, priorům, templářům, hospitálům**, hrabatům, baronům a všem ostatním, jak duchovním, tak světským osobám, právě tak, jak je měli dříve.

Poznámka:

**) Scutage byl poplatkem, jakým mohli šlechtici plnit svou povinnost vůči králi místo osobní vojenské služby. Místo toho, aby sami vyráželi na vojenské tažení na žádost krále, mohli zaplatit scutage, což byla finanční částka, a král si pak najal žoldnéře nebo vojenskou pomoc odjinud. Ustanovení ohledně scutage mělo za cíl zajistit, že scutage bude vybírán tak, jak tomu bylo za doby krále Jindřicha, což znamenalo, že poplatek bude spravedlivý a neměl by být zneužíván králem.*

****) "Hospitallars" a "Templars" odkazují na dva rytířské řády, které byly v té době také známé jako Hospitalitěři a Templáři. Tito rytíři měli mj. za úkol provozovat nemocnice a poskytovat péči nemocným a zraněným. Hospitál v tomto kontextu odkazuje na tato zdravotnická zařízení provozovaná těmito rytířskými řády.*

Všechny výše uvedené zvyklosti a svobody, které jsme udělili k držení v našem království, pokud se nás týkají, mají být dodržovány všemi v našem království, jak duchovenstvem, tak laikátem, pokud se jich týkají ve vztahu k jejich vlastním lidem. Za tento dar a udělení těchto svobod a dalších obsažených v naší listině o svobodách lesa nám arcibiskupové, biskupové, opati, představení, hrabata, baroni, rytíři, držitelé poplatků a všichni v našem království darovali patnáctinu všech svých movitých statků. Navíc jim za nás a naše dědice udělujeme, že ani my, ani naši dědicové nebudeme hledat nic, čím by svobody obsažené v této listině mohly být narušeny nebo poškozeny, a pokud by něco bylo získáno od někoho proti tomu, má to být považováno za nic a být považováno za nic.

Se svědky: lordem S(tephenem) arcibiskupem z Canterbury, E(ustacem) biskupem z Londýna, J(ocelinem) biskupem z Bath, P(etrem) biskupem z Winchesteru, H(ughem) biskupem z Lincolnu, R(ichardem) biskupem ze Salisbury, W. biskupem z Rochesteru, W(illiamem) biskupem z Worcesteru, J(ohnem) biskupem z Ely, H(ughem) biskupem z Herefordu, R(anulfem) biskupem z Chichesteru, W(illiamem) biskupem z Exeteru, opatem z (Bury) St Edmunds, opatem ze St Albans, opatem z Battle, opatem ze St Augustine's Canterbury, opatem z Eveshamu, opatem z Westminsteru, opatem z Peterborough, opatem z Readingu, opatem z Abingdonu, opatem z Malmesbury, opatem z Winchcombe, opatem z Hyde (Winchester), opatem z Chertsey, opatem z Sherborne, opatem z Cerne, opatem z Abbotsbury, opatem z Milton (Abbas), opatem z Selby, opatem z Cirencesteru, H(ubertem) de Burgh justiciářem, H. hrabětem z Chesteru a Lincolnu, W(illiamem) hrabětem ze Salisbury, W(illiamem) hrabětem Warenne, G. de Clare hrabětem z Gloucesteru a Hertfordu, W(illiamem) de Ferrers hrabětem z Derby, W(illiamem) de Mandeville hrabětem z Essexu, H(ughem) Bigodem hrabětem z Norfolk, W(illiamem) hrabětem Aumale, H(umphreym) hrabětem z Herefordu, J(ohnem) konstáblem z Chesteru, R(obertem) de Ros, R(obertem) fitz Walter, R(obertem) de Vieuxpont, W(illiamem) Brewer, R(ichardem) de Montfiquet, P(etrem) fitz Herbert, W(illiamem) de Aubigné, G. Gresley, F. de Braose, J(ohnem) z Monmouth, J(ohnem) fitz Alan, H(ughem) de Mortemer, W(illiamem) de Beauchamp, W(illiamem) de St John, P(etrem) de Maulay, Brianem de Lisle, Th(omasem) z Moultonu, R(ichardem) de Argentan, G(eoffreym) de Neville, W(illiamem) Mauduit, J(ohnem) de Baalon a dalšími. Dáno ve Westminsteru jedenáctého dne února v devátém roce našeho panování*.

My**, považujíc tyto výše uvedené dary a udělení za správné a vítané, je pro sebe a naše dědice uznáváme a potvrzujeme a podmínkami těchto (listin) je obnovujeme, přejeme si a udělujeme pro sebe a naše dědice, aby výše uvedená listina byla pevně a nezrušitelně dodržována ve všech a každém z jejích článků navěky, včetně jakýchkoli článků obsažených v téže listině, které náhodou dosud nebyly dodržovány. Na svědectví toho jsme nechali vyhotovit tyto naše veřejné listiny. Bylo to dosvědčeno naším synem Eduardem, ve Westminsteru dvanáctého dne října ve dvacátém pátém***) roce našeho panování. (Záruka kanceláře od Jana z) Stowe.

Poznámka:

*) 11.2.1225

**) Edward I.

***) 12.10.1297